

ANDREEA
RĂSUCEANU

Linia Kármán

roman

POLIROM
2025

Cuprins

I. <i>Mis dos países</i>	7
II. Ulița italienilor	147
III. Necorespunzător	255

Casa

Un loc e mai ales ce se află dincolo de el, de jur împrejur, în codrii întunecați pe care îi cutreieri cu mintea mai mult decât o s-o faci vreodată cu pasul, acolo unde marea de foșnete și urletele animalelor sunt una, aceeași depărtare înspăimântătoare de la orele înserării. Ora fără speranță, când granița dintre lucruri devine tot mai neclară și viața e un pic și moarte. Oare și copiii noștri, și copiii copiilor lor se vor uita la pădurile astea și le vor simți necunoscute, străine și îndepărtate, retrăgându-se din fața lor și rânjindu-și întunericul amenințător, gata să înghită bucăți din ceea ce a fost cândva zi, limpezime și lumină, se gândea Mutul, pe măsură ce câmpurile de colilie se sfârșiseră, deschizându-le în față poarta neagră, uriașă a dealurilor dimprejur. Întunericul care-l apucă pe trecătorul distrat de picior, târându-l tot mai adânc în pădurea care nu se termină niciodată, pentru că acolo unde ar trebui să se sfârșească începe din nou, ca orice lucru de pe pământ.

La C. sălbăticia era aproape una cu satul, dealurile apropiate se prăvăleau peste el, îl înghițeau și-l dezvăluiau privirii trecătorului abia când era deja în mijlocul lui. Drumul principal părea o uliță abia tăiată, pe care creșteau încă tufișuri mișcătoare, de buruiana locului, greu de învins, care supraviețuia și iernilor celor mai grele. Din loc în loc, apărea din marea de verde întunecat un acoperiș de șindrila cenușie sau de stuf putrezit de ploi, dar, dacă nu priveai atent, dispărea și el ca și cum n-ar fi fost. Pentru că brâul de frunziș și trunchiuri se strângea în jurul caselor, acoperindu-le și curți, și ferestre,

și porți, nici zgomotul nu-și făcea loc, nici dinăuntru în afară, nici din uliță în ogrăzile care păreau veșnic adormite. După drumul istovitor de pe apă și din inima stepei, C.-ul li se păruse italienilor un paradis și pentru prima oară de când porniseră din Valetto Mutul văzuse pe fața Iovanei un zâmbet și îi simțise liniștea. În capătul satului era o fântână cu ghizdurile mâncate de ploi, acoperite cu un strat de mușchi gros, dedesubt cineva săpase în piatră un an și niște inițiale în chirilică. Oamenii din C. îi spuneau fântâna muscalilor, dar ei încă nu știau asta. Primăvara apa începea să urce în fântână, iar verile scădea mult, dar fără a seca niciodată. El a coborât cumpăna adânc, până când undeva în fundul pământului a plesnit apa răcoroasă, apoi a adus-o la lumină și nu era nici sălcie, nici cu mormoloci sau nisip. Iovana s-a gândit că un loc unde era apă era bun și cercul de întuneric din jur s-a ridicat treptat, arătându-se drept un brâu de dealuri împădurite, peste care soarele atârna doar scurtă vreme: la primele ore ale după-amiezii își începea alunecarea ușoară în spatele pădurilor înalte. Dar asta încă nu apucaseră să observe italienii, arși de lumina stepei și bătuți de vântul răscolitor.

Ce nu știau ei era că, dacă ar fi ajuns prin locurile astea cu ani în urmă, roata de întuneric s-ar fi dovedit a fi și mai apăsătoare, și mai de nepătruns. De când Moldova ieșise de sub stăpânirea turcească, pădurile luau drumul țărilor din jur, pe vase de cherestea care păraseau portul Galațiului în nori groși de fum. Acum, goluri de lumină apăreau din loc în loc, ca niște ochi deschiși ai dealurilor dimprejur.

Când au ajuns ei, satul avea aerul pierdut al locurilor unde a bătuit multă vreme seceta. În toate se instalase o liniște care părea să nu

fie de atunci și de acolo. În locul unde cândva fuseseră verdele, seva și răcoarea proaspătă, erau acum uscăciunea de tutun a buruienilor și mirosul lor de ars. Aerul fierbinte și uscat apăsa casele, care intraseră și mai mult în pământ și păreau foarte vechi, aproape părăsite. O căldură galbenă, leșinătoare se înfășura în jurul lor, aceeași care îi sufoca brusc pe trecători la amiază, tăindu-le picioarele și făcându-i să se clatine ca beți la marginea drumului și să caute sprijin în parii înfloriți ai gardurilor. Vântul necunoscut, care-și schimba imediat locul, mutând praful dintr-o parte în alta a drumului, i-a întâmpinat înconjurându-le gleznelor cu blândețea unui animal domestic, făcându-i să simtă că au ajuns acasă. Mai târziu aflaseră că era caraelul, vântul de stepă, cu care veneau arșița și împietrirea pământului, nimic nu mai rodea până nu dispărea și ultima lui răsuflare.

Conacul slugerului Chicuș li s-a părut, ca și altor trecători prin C., un mic castel, ascuns și el de vegetația bogată. Două turnuri circulare ce adăposteau probabil două odăi mici, de copii, comunicau printr-un culoar închis. Deasupra ferestrelor în semicerc, din geam gros, cu ape verzi-gălbui, stăteau două capete de turci, cu turbanele ca două spirale de piatră cenușie. Amănuntul ăsta îi uimea pe toți vizitatorii care treceau pragul conacului, mai ales că cele două capete priveau unul spre sud, celălalt spre nord, fără ca privirile să li se întâlnească niciodată.

Slugerul i-a primit în pridvorul larg, închis și el cu aceeași sticlă groasă, aurie și sprijinit pe câțiva stâlpi de lemn sculptat. Pridvorul, se ghicea după atitudinea stăpânilor casei, era încăperea în care se petrecea cel mai mult timp. În jur, pe toți pereții și pe podelele bine ceruite

erau covoare orientale, kilimuri aspre, în culori deschise și ghiordezuri de rugăciune cu o pată întunecată în mijloc, ca o fereastră deschisă spre o noapte adâncă, fără stele. Grădinile paradisului înfățișate pe ele, labirinturi florale fără început și sfârșit, prin care se ascundeau animale fantastice, cerbi cu coarne aurite, păsări roșii, de culoarea coralului, se continuau în afară, în spațiul din jur. Peste tot în glastrele de piatră creșteau sălbatic tot felul de soiuri de flori, cărora se părea că le pria aerul de seră de aici, trandafiri curgători, grei, cu petalele risipite peste tot în jur, leandri uriași, lipiți de sticla ferestrelor deschise și spânzurând în afara ei. Mirosul lor amărui impregna totul în jur, amestecându-se cu cel al mirodeniilor arse în câteva vase rotunde, de alamă găurită, care se îngrămădeau pe mesele joase, cu intarsii de sidef. Lemnul de chiparos din care erau făcute, lăcuit cu o rășină parfumată, lucea stins în soarele amiezii. Pe una din ele se afla o tablă cu zarfuri de argint filigranat în care stăteau înfipite pahare din porțelan cu flori, cât un degetar mai mare, pe fundul cărora se răcea zațul unor cafele proaspăt băute. Pe divanul lat, acoperit cu țesături făcute în casă, erau perne și câteva teancuri de hârtii acoperite cu un scris lunguiet. În vreme ce slugerul se adresa Mutului, Iovana s-a întrebat dacă în casă existau sau nu copii, căutând cu privirea vreun semn care să le trădeze prezența.

Slugereasa a apărut și ea mai târziu, pe nesimțite, cu pașii ușori pierduți în moliciunea covoarelor. Purta o rochie ușoară, în dungi galben-deschis, iar pe umeri își pusese un gear în culorile asfințitului de vară, verde-fistic cu ape albastre, portocaliu-stins, violet-palid ca vânăta crudă. În urechi avea cercei ușori de

granat, cu boabe mărunte, neșlefuite, care rămăneau întunecate, nu reflectau lumina. Iovana i-a privit pielea albă și netedă ca o hartă nescrisă, pe care părea să n-o fi văzut soarele și să n-o fi atins vântul. Paloarea feței, cu cearcâne vineții sub ochii stinși, trăda o nefericire ascunsă sau cel puțin așa s-a gândit Iovana, întrebându-se ce nemulțumire ar fi putut avea pe lume o astfel de femeie.

Dacă Mutul ar fi putut vedea de sus, din văzduh, C.-ul și harta lui, așa cum, zeci de ani mai târziu, veniseră cei de la județ să le-o arate locuitorilor, ar fi descoperit că pământul pe care-l luaseră-n arendă semăna cu o cizmă cu carâmb, deci s-ar fi putut spune că schimbarea nu fusese de fapt chiar atât de mare sau că până la urmă locurile nu erau niciodată atât de diferite. Doar că acolo, în margine, nu era marea, ci Prutul, granița lichidă, transparentă a Moldovei și C.-ului. În capătul satului și al locului lor, o bucată de pământ nisipos, vecin cu mlaștina, îi ceruse slugerul s-o transforme într-o bostănărie. Întâi trebuiau secate ochiurile de apă și curățate smârcurile pline de putrezi-ciuni, tăiați toți copacii din jur, ca lumina soarelui să scalde pământul mai mult de jumătate din zi. Pământul trebuia să fie ușor și cald ca semințele să rodească și răsadurile să prindă rădăcini. Solul era nisipos, plin de aer, iar talpa piciorului se adâncea cu ușurință în el, dar pe dedesubt, ghicise Mutul de la prima rădăcină deștelenită, o rețea de izvoare subterane făcea ca apa să se adune și să iasă la suprafață sub forma unor bulboane care putrezeau totul în jur. Vrejurile aveau să se veștejească imediat dacă apa le-ar fi bălțit la rădăcină, chiar dacă soarele ajungea aproape întreaga zi peste partea

asta de sat. Peste o vreme însă, privind pe deasupra gardului înalt, de lemn, care-i împiedica pe trecători să vadă în curte – așa cum nu avuseseră niciodată la Valetto, unde totul era din piatră, iar casele albe se înghesuiau unele în altele –, prin lumina obosită a unui sfârșit de august, i se păruse că nu trăise niciodată în altă parte, că bostănăria existase mereu.

Cum avea să-și dea seama curând, aici totul era veșnic în mișcare și schimbător, dar nu se întâmpla oare asta dintotdeauna cu toate lucrurile? Nisipurile mișcătoare, peste care curgea apa, gurile măloase ale mlaștinilor care se formau o vreme în vreun crâng inundat, împrăștiind în jur frigurile, ca peste ani să le regăsească la kilometri depărtare și locul să pară uscat ca-n palmă, toate vorbeau despre natura schimbătoare a lumii, care era de fapt aceeași dintotdeauna. La fel erau și ei, parte din ceva ce se schimba, dar rămânea de fapt același lucru, gândul ăsta îi dădea întotdeauna liniște. Lucrurile și întâmplările se repetau, observase Mutul, și asta le făcea să fie la fel.

De fapt, lumea asta stătea și ea în calea celor ahtiați după putere, a înțeleș nu după multă vreme. O bucată de pământ bogat, împădurit, pe care și-o dădeau de la unii la alții. O fâșie de pământ, lungă și subțiată, prinsă între două ținuturi mai mari, a cărei existență ar fi putut înceta oricând, dacă puteri importante ar fi vrut să fie așa. Pentru că aici pământul nu era lăsat în părăsire ca în alte părți, lucrurile se schimbau văzând cu ochii. Totuși, în prima dimineață observase că trunchiurile copacilor călătoreau ca și cum ar fi fost însuflețite prin fața ochilor lui, o parte din codrul albastru dinspre răsărit, unde arborii creșteau lipiți unii de alții, cu trunchiurile unite formând figuri înspăimântătoare